Jolsvai András

Eperszezon XV.

30.

Tívó Annának egyetlen gyöngéje volt, az eper.

Már attól elgyengült, ha rágondolt. Hát még, amikor láthatta is, beszívhatta az illatát és megízlelhette.

Tívó Anna, mint a szakácsok általában, nem evett sokat – jóllakott már az ételek gőzével is –, de eperből bármennyit meg tudott enni egy ültő helyében.

Hogy mi okozta ezt a folyamatos, kielégíthetetlen vágyat az eper után a minden másban visszafogott, szerény, ne mondjuk, igénytelen Tívó Annánál, annak okát csak a férje ismerte. Igaz, Tívó Anna neki sem volt hajlandó semmit elmondani élete első másfél évtizedéről, de ebben az egy esetben kivételt tett. Az árvaház cintermében a hosszabbik fallal párhuzamosan álltak a gyalulatlan faasztalok, padokkal, s a terem keresztfala előtt, melyet egy hatalmas krucifix díszített, a nevelők asztala húzódott. A növendékeknek nem volt állandó helyük, hálótermekként, kettes sorokban érkeztek, és folyamatosan töltötték föl az üres helyeket. Azon a napon úgy esett, hogy épen a kis Tívó Anna került a középső pad végére, mely így csak egy méternyire volt a nevelői asztaltól. A lelencek egy tál ételt kaptak naponta, korai vacsoraként, aznap, szokás szerint, kása volt, átható szaga betöltötte a termet. A vacsora közepe táján – előtte ima, utána ima – egy tányér friss eper érkezett az igazgatói asztalhoz, mely aztán karnyújtásnyira pihent egy ideig Annácskától. A kislány sosem látott még ilyen gyümölcsöt, nem is igen tudta, micsoda, de átható, csodás illata eláradt egész testében, s olyan, addig ismeretlen boldogság kerítette hatalmába, hogy mintha ekstázisba esne, el is ájult egy pillanatra. Ez az illat aztán végigkísérte az aradi éveken, a legváratlanabb pillanatokban volt képes az orrában érezni, s az mindig átlendítette a legkegyetlenebb helyzeteken. Nem csoda, hogy amikor először evett belőle – még Temesváron, kézilány korában –, valóságosan is elájult az örömtől.

Mondom, ezt a történetet senki nem ismerte a Zimmerliben a férjén kívül, de azt persze mindenki tudta, hogy a ház asszonya él-hal az eperért. Ezért aztán minden évben, amikor beköszöntött az eperszezon, új időszámítás kezdődött a Stefánia úton: akkor indult neki igazán az év.

Egészen pontosan akkor, amikor a Szepi megjelent az első kosár eperrel.

Persze, a ház közelében, egy Egressy úti parcellában is bőven termett a gyümölcsből, Stau bácsi az évek során mindenféle keresztezésekkel – gorellát, rabundát, rapellát eresztett egybe – eljutott a legnagyobb, legfinomabb, folytontermő fajtákig, de azok csak május utolsó hetében értek be. Szepi azonban tudta, hogy a Szentendrei-szigeten van egy kis tót falu, Tahi, ahol azt az apró szemű, kúp alakú, kemény fajtát termesztik, mely a hollandoktól jutott el hozzánk, s lamdának nevezték: az már május közepén mézédes. Úgyhogy Zimmerl József minden év második májusi hétfőjén fogta az egyik fonott kosarat, aztán felült a homokfutóra, és meg sem állt Leányfaluig. Ott aztán fogadott egy révészt, aki átevezett vele a szigetre. A többi már gyerekjáték volt.

Az a kosár eper, az kizárólag a Tívó Annát illette. Szerelmük hajnalán (az mondjuk egy jó kérdés, hogy lehet egy olyan szerelemnek hajnala, melyben az egyik szereplő tíz évvel korábban beleszeret a másikba, mint a másik belé, de mindegy, megoldották valahogy) aznap este, hogy megérkezett az eperkosár, Szepi és Anna napszálltakor felment a szénapadlásra, és ott töltötték az éjszakát. A férfi levetkőztette a lányt, a hátára fektette, s úgy etette, hogy lassan elindított minden egyes gyümölcsöt a kitátott szája felé. Annának csukva kellett tartani a szemét, csak az illat erejéből érezni, hogy megérkezett a következő adag – olyankor becsukhatta a száját, de csak egyszer. Ebből persze az lett, hogy a legtöbb eperszemet a lány kettéharapta, s a cukros, mézes, ananászillatú eperlé végigfolyt a meztelen női testen, megült a halmokon és behatolt a hajlatokba – Szepi, aki a gyümölcsből nem evett egy falatot sem, ezt az eperlevet csókolta-nyalta föl aztán a lányról, aki szinte beleveszett a gyönyörbe. Végül összeölelkeztek, s így, eperlétől egymáshoz tapadva aludtak reggelig.

Ma már persze szolidabb a kettejük eperünnepe. Este, amikor kiürül a konyha, elcsendesedik a ház, Szepi behozza a letakart kosarat, kiteszi az asztal közepére, aztán szembeül a feleségével, és etetni kezdi – mint madár a fiókáját. Nevetnek, mosolyognak, emlékeznek, esznek: azaz csak az Anna eszik, ez a kosár csak az övé, ebből nem kap a férje, nem kapnak a gyerekei, ez jár neki az első tizennégy évéért, meg a közös emlékek miatt is.

Aztán két hét múlva beérik a Stau bácsi felügyelte kert is, és a Zimmerliben végleg úrrá lesz az eper. Készül eperleves és epermártás, eperfelfújt, eperkrém és epertorta, és ha valaki natúr kívánja, megkaphatja úgy is, kehelyben, tejszínhabbal. Követő hétfőn aztán hét határra terjedő befőzés van, eperbefőtt, eperlekvár, eperzselé készül, az egész család a fedélzeten, csumázás van és darabolás, válogatás és fortyintás, ezt aztán mindenki eheti, ebben egy csöpp cukor nincs, de még szalicil se, ebben

csak eper van, úgy, ahogy az úristen jókedvében megteremtette, legfeljebb a Tívó Anna rajongása az eper iránt, ettől még a betegek is meggyógyulnak és a bénák járni kezdenek (mondjuk, elég bénán, de az most mindegy, a lényeg, hogy járnak) a vakok látnak és az allergiások csodás kiütéseket kapnak, egyszóval mindenki jól jár. Tívó Anna egy városra való epret főz be, a fele is elég lenne jövő tavaszig, így aztán nemcsak a Trézsiék kapnak belőle, hanem a törzsvendégek is mind, a Bencz úr meg a Szederkényi család, a Terebessy iroda teljes személyzete meg a Wéber úr a jobb-és balkézről arájával, a Telegdy úr agara, a János nevű költő és díszes asztaltársasága, a postás, a jeges és a drótostót. Tívó Anna nem tud betelni az eperrel, amikor csak belenyal a fortyogó üstbe, villanyáram fut végig az egész testén, meg is mondta az urának, ha meghal, a sírjára eperfát ültessenek, akkor a halál is könnyebb lesz.

– Adok én neked meghalni! – emeli, játékosan, pofonra a kezét a férje ilyenkor – az évtizedes gyermeknevelési rutin, hiába –, ha te meghalsz, ki fog engem gyászolni?

– Magát az egész világmindenség gyászolni fogja, gazda! Nincs még egy ilyen ember, mint maga! – válaszolja ilyenkor a Tívó Anna, és hiszi is erősen, amit mond. A nagyobb nyomaték kedvéért még a kezét is összecsapná, de észreveszi, hogy az ujjai végére frissen főtt eperlekvár ragadt, odanyújtja hát őket a férjének, aki jóízűen lenyalogatja valamennyit.

Aztán egymásra nevetnek, évtizedes rutinnal.

31.

Joseph Pieke valahol félúton járt ahhoz, hogy Pieke József váljék belőle, amikor egy szerdai napon megpihent a Zimmerliben.

Joseph Pieke olyan ember volt, akit nem lehetett nem észrevenni. Nemcsak feltűnő magassága – megvolt vagy hat láb –, nemcsak szálegyenes tartása, nemcsak mindig frissen nyírt bajusza parancsolt első látásra tiszteletet, de hibátlan öltözéke is. Ruhái a legfinomabb anyagból készültek, és különleges gondossággal varrottak. Egyetlen gyűrődés, egyetlen porszem, egyetlen tollpihe nem volt rajtuk. Mintha skatulyából húzták volna ki.

– Gyerekek – szaladt be Lola a konyhába – , itt van a walesi herceg!

Persze, hogy mindkét lánytestvére azonnal kidugta a fejét az ablakon.

– Jaj, de szeretnék egy ilyet magamnak!

– Én is!

– Én is!

Még semmit sem tudtak a vendégről, de valahogy már az első pillanatban látszott rajta, hogy igazi férjanyag, érdemes rámozdulni. Sugárzott belőle a biztonság. Negyven körül lehetett – harminckilenc volt egészen pontosan –, a barkója már őszült, de egyébként az egészség, az elpusztíthatatlanság szobra volt.

Amíg a három lány azon vitázott, melyikük kapja meg a lehetőséget a walesi herceg meghódítására, Franzl odalépett a férfi asztalához.

– Mivel szolgálhatok, uram?

– Ja, ich möchte ein butélia rajnai und ein granatirienmarsch mit uborkasaláta.

– Mit Sahne?

– Natürlich.

Na hiszen, gondolta Franzl, szép kis walesi herceg az, aki krumplistésztát rendel, de közben észrevette, hogy a férfi, szinte önkéntelenül, átrendezte az asztalt. Kijjebb tolta az evőeszközöket, megigazította a tányérokat, kisimította az abrosz ráncait, és amikor a bor megérkezett, ellentmondást nem tűrően mutatta a pohár oldalán, meddig töltse a pincér. Aztán végigmérte a fiút, és azt mondta:

– Lifeg a gombja!

Ez egy komoly ember, gondolta Franzl, ezzel lehetne barátkozni.

Na, a lányok is éppen ezt gondolták, pedig még egy szót sem váltottak a jövevénnyel. Hirtelen felpezsdült a vendéglő, ruhák igazítódtak, frizurák egyengetődtek, mellkasok tágultak, mosolyok szélesültek. S minthogy mindhárman igényt tartottak a walesi herceg ismeretségére, abban maradtak, hogy mindannyian odateszik magukat, aztán győzzön a jobbik. A következő másfél órában a Zimmerli valamennyi felszolgálója ott sürgött-forgott a kert hármas asztal körül, egymás elől lesve el a vendég kívánságait. Egy kis borsot, hogyne, paprikát, hozom, még egy kis tejfölt a salátára, természetesen, nem lehetett nem észrevenni, mi folyik itt. A walesi herceg is észrevette, és láthatóan élvezte a helyzetet. Elbeszélgetett a lányokkal, kérdezett ezt-azt, de magáról semmit sem árult el. Még az se derült ki, nős-e, nem-e, s ha nem, egyáltalán szándékában áll-e a nősülés. Az derült ki, hogy nincs ellenére ez az alig leplezett leányvásár. Mindazonáltal egy hajszállal sem lépte át azt a határt, amit egy éttermi vendégnek, első alkalommal, nem illik átlépnie. Tökéletes úriembernek mutatkozott.

Amikor jelezte fizetési szándékát, Lola félrevonta az apját.

– Kérlek, kérlek, intézd úgy, hogy visszajöjjön!

Zimmerl József fillérre visszaadott a húszkoronásból, aztán így szólt.

– Szabad megkérdeznem, mi volna uraságos kedvenc étele?

– Reehrücken mit Nockerln.

Szepinek a szeme se rezdült.

– Péntekenként frissen készül nálunk. Legyen szerencsénk!

Stau bácsi három héten át mehetett a vértesboglári vadászházba, s három pénteken őzgerinc volt a csumi, és a lányok telesírták a párnájukat bánatukban, de a negyedik héten csak feltűnt a walesi herceg a Zimmerliben megint. Egy hatévesforma fiúcska volt vele.

De a női szakasznak az sem szegte kedvét. Olyan lendületes támadást indítottak a vár bevételére, hogy Eger hős védői se tudtak volna nekik ellenállni.

Joseph Pieke csak mosolygott a bajusza alatt. Fizetéskor Szepi óvatosan rákérdezett a gyerekre.

– A fiam! – mondta büszkén a vendég. – Joseph ő is, mint az apja. Szép szál gyermek, még nincs hat, jövőre megy az elemibe. Szegény anyja, kár hogy ezt már nem érhette meg.

Mire idáig jutott, a három lány, mintegy véletlenül, odaszivárgott már az asztal köré. Úgy, szóval özvegy, állapították meg elégedetten. Ennek a szegény gyereknek pedig anyára van szüksége, mihamarabb.

Már álltak föl, amikor a férfi, tréfálkozva, odafordult a fiához.

– Mondd csak, lieber Sohn, melyik kisasszonyt fogadnád el mostohádnak?

A fiú nem jött zavarba, nem először kérdezhettek ilyet tőle. Végig mustrálta a piruló lányokat, aztán kivágta:

– Die Rote!

Az apja játékosan hátba vágta.

– Jobb, ha megbarátkozol a gondolattal, hogy a fekete lesz az! – aztán kacsintott, jelezve, hogy enyelgő tréfáról van csupán szó, mi másról, olyasmiről, ami egy vendéglőben még megengedett, aztán meghajtotta magát, és vette a kalapját.

Zimmerl József átsietett a tarokk-asztalhoz.

– Látja azt az embert, Pavlicsek úr, aki most megy ki a kapun? Tudjon meg nekem róla mindent, ami megtudható!

Pavlicsek ügyvéd úr – aki épp olyan indokolatlanul használta az ügyvéd titulust, mint az urat, hiszen mezei jogásznak is csak jóindulattal volt nevezhető – csak egy pillanatra kukkantott ki a pagátja mögül.

– Ohne Sorgen, gazda! Látásból ismerem a lóversenypályáról!

Három nap sem telt bele, és a Zimmerl-család már tudta, kicsoda Pieke József. Nem más, mint a hírneves Tiller-cég budapesti főszabásza, lakik a Murányi utca 21-ben, onnan jár be nap mint nap a Váci utcai műhelybe. Szülei, Jozeph Pieke és Maria Anna Riese a sziléziai

Wernstadtban házasodtak össze 1853-ban, és egy évre rá megszületett egyetlen fiúk, aki maga is az apja mesterségét folytatta, szabó lett, katonai szabó méghozzá, tiszti ranggal szabta a tábornokok köpenyeit Bécsben, ahol aztán feleségül vette a felettese lányát, majd kilépett a seregből, elhelyezkedett a Tiller-cégnél, s amikor a cég Pesten is megnyitotta üzletét, Piekét küldte ide főszabásznak. A felesége másfél éve meghalt gümőkorban, a férfi egy évig gyászolta – a fekete is ragyogóan állt rajta –, aztán nekilátott, hogy megfelelő mostohát találjon a fiának. Megbízható, rendszerető, katonás ember, minden nap ugyanolyan napirend szerint él, hatkor kel, reggeltől délig dolgozik, otthon ebédel (egy régi sziléziai cseléd a házvezetőnője, aki egy szót se tud magyarul), aztán ledől egy fél órára, ébredéskor megiszik egy kapucínert, aztán dolgozik vacsoráig. Ritkán megy el este otthonról, inkább a fiával foglalkozik vagy olvas. Ezeket tudta meg a Pavlicsek ennyi idő alatt, meg még azt, hogy a Pieke-ősök Hollandiából származtak át Sziléziába, a legelső fellelhető felmenő pék volt Wernstadtban.

Nem kevés konyakjába került mindez a Zimmerl Szepinek, de igazán megérte. Ha van ideális férjanyag, hát a Pieke az, ez volt az általános vélemény a Zimmerliben. Hát még amikor az is kiderült, hogy a lóversenypályára sem fogadni jár, mint az átlagpolgár, hanem festegetni. Pieke ugyanis különösen szereti a vágtató lovak látványát, kimegy tehát a Stefánia úti versenypályára, és míg mások a bukmékerekkel vesződnek, ő felállítja az állványát, és szénrajzokat készít a tovarohanó paripákról. Mert katonás szabó-énje mellett él benne egy másik, művészi én is, fest és hegedül, mégpedig mesterfokon. Na, ez már egy kicsit sok is, mondta Zimmerl József, engedjük el a hegedűt, úgy mégis hihetőbb.

Az tehát nem volt kérdés, hogy ezt a férfit a Jóisten küldte a Zimmerlibe, és a Jóisten se szabadítja ki onnan többé. A kérdés az volt, miként kell értelmezni azt a távozási jelenetet. Egyszerű, kerti tréfának, vagy kérdéssel teli évődésnek, esetleg burkolt lánykérésnek. Korántsem mindegy, melyikre szavazunk. Hiszen az kell, hogy megszabja a lányok következő lépéseit. Alakult is némi perpatvar e tárgyban, Janka úgy vélte, hogy ő kvázi meg van kérve, úgyhogy arra szólítja fel a testvéreit, ha legközelebb megjelenik a vőlegénye a vendéglőben, tartsák tiszteletben a státuszát, és viselkedjenek tartózkodóan. Lola annak a felfogásának adott hangot, hogy még semmi nem dőlt el, ő is kapott egy szavazatot, s az ilyen helyzeteket sokszor a gyerekek döntik el, Kató pedig úgy vélte, egy tréfás elköszönést talán nem kellene összekeverni a lánykéréssel. Itt még igenis bármi lehet, és a maga részéről mindent el fog követni, hogy mielőbb

legyen az a bármi. A végén komoly civakodásba torkollottak az érdekeltek, durcáskodással és vállrándításokkal.

A gordiuszi csomót maga Joseph Pieke metszette át, ahogy egy főszabászhoz illik is. A következő pénteken lakkba-frakkba vágta magát, és kezében egy hétmérföldes bukétával jelent meg a Zimmerliben. Megvárta az eléje siető főpincért, és ott, a kerthelyiség oldalában, a vendégek szeme láttára megkérte a kedves lánya kezét.

– Jó, jó, de melyikét?

Pieke József kicsit elbizonytalanodott.

– A neve nem jut most eszembe. Hát a feketét.

A zenekar tust húzott, a vendégek tapsokban törtek ki, Janka, aki épp akkor lépett ki a konyhából, majdnem eldobta a kezében lévő tálcát, amikor a mindenhonnan felé forduló szemekből megértette, mi történik.

Pieke József szertartásosan elé sietett, kezet csókolt neki, aztán egészen lágy hangon azt mondta.

– Legyen jó anyja a fiamnak, Fräulein.

Zimmerl Janka ugyan nem épp egy ilyen mondatról álmodott leányszobájában, de azért illedelmesen meghajolt, rebbentett egyet-kettőt a szempilláján, és azt felelte.

– Az leszek, ígérem.